STYMULACJA BAZALNA

OD PODSTAW

KONCEPCJA

Koncepcja stymulacji bazalnej prof.Andreasa Fröhlich'a narodziła się w latach 70-tych w Niemczech w Ośrodku Opieki Specjalnej (Landstuhl).

STYMULACJA BAZALNA

Stymulacja bazalna: propozycja rehabilitacji i wsparcia dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych o głębokim upośledzeniu umysłowym, czyli zależnych w dużym stopniu od rodziny i osób, które z nimi pracują.

Cel: pobudzenie maksymalnego rozwoju osoby o głębokim upośledzeniu poprzez liczne bodźce środowiskowe i doświadczenia wielozmysłowe, które ułatwiają rozwój świadomości własnej egzystencji.

TEZA

- Najważniejszym aspektem relacji terapeutycznej czy też edukacyjnej jest **poszanowanie godności obojga partnerów interakcji.**
- Stymulacja bazalna jest spotkaniem człowieka z człowiekiem.
- Ważne są obie strony relacji, traktowane podmiotowo.
- Spotkanie to odbywa się w zupełnej ciszy.

POTRZEBY WEDŁUG A. FRÖHLICH'A

Andreas Fröhlich pisze: „każdy człowiek ma nie tylko prawo, ale również wewnętrzną potrzebę i wewnętrzną motywację do zaspokajania swoich podstawowych potrzeb".

Lista potrzeb:

- Potrzeba zaspokojenia głodu, pragnienia, uśmierzenia bólu.
- Potrzeba stymulacji, zmian i ruchu.
- Potrzeba pewności, stabilności– bezpieczeństwa relacji.
- Potrzeba więzi, akceptacji, czułości.
- Potrzeba uznania i szacunku dla samego siebie.
- Potrzeba niezależności, autonomii, samostanowienia.

RODZAJE STYMULACJI

Rodzaje stymulacji według A. Fröhlich'a :

- somatyczna,
- przedsionkowa,
- wibracyjna.

Stymulacja od podstaw „pomaga osobie niepełnosprawnej odkryć własne ciało i samą siebie poprzez stosowanie prostych ćwiczeń sensorycznych,…ustrukturalizować, zrozumieć i mniej bać się tego, co wydaje się ogromnym chaosem."

STYMULACJA SOMATYCZNA

Cel: Poznanie własnego ciała.

Zasady:

- zawsze ten sam sygnał dotykowy rozpoczynający i kończący stymulację somatyczną,
- symetryczne oddziaływanie,
- dotyk trwały i intensywny, z naciskiem,
- pewne i rytmiczne ruchy dłoni (daje to poczucie stabilności i zaufania),
- naprzemienność napięcia i relaksacji,
- ręce ciepłe, bez biżuterii , „modelują ciało”,
- oliwka ogrzana w dłoniach (należy jednak wcześniej sprawdzić, czy osoba nie jest na nią uczulona).

STYMULACJA SOMATYCZNA

Efekty:

- wspomaga symetrię ciała,
- koordynuje napięcie i relaksację,
- wspomaga rytm biologiczny,
- poprawia rytmiczność oddychania,
- pomaga w zróżnicowaniu schematu(ja-świat) i percepcji ciała (masaż),
- wzmacnia poczucie bezpieczeństwa.

STYMULACJA SOMATYCZNA

Pomoce:

- suszarka do włosów,
- różne ręcznik (miękki, gruby, szorstki),
- gąbka morska,
- woreczki bawełniane,
- futro o krótkim włosie,
- skóra,
- materiały o różnych fakturach(miękki welur, lekka bawełna, jedwab).

STYMULACJA PRZEDSIONKOWA

Cel: Doświadczenie siły ciężkości i ułożenia ciała w przestrzeni.

Kierunki oddziaływania:

- wzdłuż głównej osi ciała ,
- na boki,
- w górę i w dół,
- ruchy obrotowe – oś poza ciałem.

Ćwiczeń tych nie wykonujemy po jedzeniu!!!

STYMULACJA PRZEDSIONKOWA

Efekty :

- sprzyja koncentracji na doświadczaniu ruchu,
- normalizuje napięcie mięśniowe,
- proponuje doświadczanie własnego ciężaru,
- powoduje wzrost koncentracji uwagi,
- reguluje stany emocjonalne,
- kształtuje poczucie orientacji,
- wzrasta wzrokowa koncentracja uwagi.

STYMULACJA PRZEDSIONKOWA

Pomoce:

- siatki i siedziska do ruchu obrotowego,
- hamak,
- materace dmuchane,
- łózka dmuchane,
- huśtawki,
- wałki,
- duże piłki lekarskie(Bobath),
- materace wodne,
- misy do kołysania,
- beczka,
- trampolina,
- hopser,
- fotel na biegunach,
- poduszka z gąbki.

STYMULACJA WIBRACYJNA

Cel: Odczucie układu kostnego, pobudzenie odczuwania drgań.

Zasady:

- wibrację wykonujemy jak najdalej od środka ciała,
- wibracje głowy wykonujemy dłońmi,
- stymulację wibracyjną stosuje się tylko na kości, nigdy na mięśnie(wzmacnia patologicznie napięcie mięśni).

STYMULACJA WIBRACYJNA

Efekty:

- wzmacnia głęboką percepcję własnego ciała(odkrycie na nowo konkretnych jego części- kościec),
- poprawia recepcję bodźców ruchowych,
- stymuluje dotyk i chwytanie,
- reguluje napięcie mięśniowe,
- zwiększa częstotliwość używania głosu,
- pogłębia i rytmizuje oddech.

STYMULACJA WIBRACYJNA

Pomoce:

- poduszki wibracyjne ,
- trampolina,
- aparaty wibracyjne,
- aparat do masażu,
- głośniki,
- elektryczne szczoteczki,
- maszynki do golenia,
- pudło wibracyjne,
- wodny materac wibracyjny,
- instrumenty wibracyjne, instrumenty perkusyjne,
- bębny,
- głos ludzki.

POZYCJE BAZALNE:

Cele:

- ułożenie osoby z głęboką wieloraką niepełnosprawnością w taki sposób, by zniwelować towarzyszący jej ból (wynikający głównie z nadmiernego napięcia mięśniowego), a także zapewnić poczucie bezpieczeństwa,
- zapewnienie pewnej autonomii – dzięki dobrze dobranej pozycji osoba z głęboką wieloraką niepełnosprawnością może utrzymać równowagę, a także zmniejszyć skutki patologicznych schematów ruchowych,
- zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.

POZYCJA NA PLECACH-GNIAZDO NISKIE

- ułatwia percepcję pleców,
- daje poczucie bezpieczeństwa,
- pozwala na aktywność własną rękoma i nogami jednocześnie,
- daje poczucie symetrii ciała,
- stabilizuje emocjonalnie,
- umożliwia nawiązanie kontaktu wzrokowego,
- pozwala na różne stymulacje, w tym oralną.

POZYCJA NA PLECACH-GNIAZDO WYSOKIE

POZYCJA NA BOKU

- poprawia i reguluje oddech,
- zmniejsza ból,
- daje poczucie bezpieczeństwa,
- pozwala na aktywność własną,
- uaktywnia obie ręce,
- pozwala na doświadczenie środka ciała,
- umożliwia pracę w diadzie,
- integruje aktywność wzrokową,
- poprawia przebieg ataków epilepsji.

POZYCJA NA BRZUCHU

- umożliwia aktywność własną rękoma,
- ułatwia integrację wzrokową,
- poprawia oddech i kontrolę głowy,
- wzmacnia linię środkową ciała,
- wspomaga percepcję brzucha i torsu.

POZYCJA SIEDZĄCA

- daje percepcję świata z innej perspektywy 360%,
- umożliwia aktywność własną rękoma (horyzontalnie, pionowo i pod stopami),
- ułatwia komunikacje,
- ułatwia integrację wzrokową,
- ułatwia podawanie pokarmu.

POZYCJA STOJĄCA

- w pionizatorze – stabilizuje i daje poczucie bezpieczeństwa,
- wspomaga aktywność własną,
- integruje zmysł wzroku,
- umożliwia percepcję ciężaru własnego ciała- doświadczenie samodzielnego poruszania się,
- uaktywnia eksplorację dłońmi.

ŚWIAT BAZALNY

Zawieszony nad dłońmi lub położony pod stopami „świat”, dobrany zgodnie z preferencjami danej osoby, sprawia, że jednostka chce go dotknąć, zbadać, poznać.

Osoba z głęboką, wieloraką niepełnosprawnością , poruszając samodzielnie przedmiotami, ma poczucie sprawstwa, którego (być może) nigdy wcześniej nie doświadczyła.

ŚWIAT BAZALNY

Cechy charakterystyczne pomocy do stymulacji:

- wyraźne wypukłości,
- dobra widoczność,
- wyraźny efekt działania,
- wytrzymałość,
- minimalne wydatkowanie siły przy ich użyciu,
- łatwość utrzymania w czystości,
- dostosowane do wieku.

ŚWIAT BAZALNY

ŚWIAT BAZALNY

ŚWIAT BAZALNY

ŚWIAT BAZALNY

NISZA

- To niewielka przestrzeń, „zamknięta” od góry, oddzielona od świata zewnętrznego moskitierą. Jest miejscem osobistym, spersonalizowanym. Przyciemnione światło, samotność, cisza, a także ograniczona liczba bodźców powodują, że nisza daje osobie z głęboką wieloraką niepełnosprawnością silne poczucie bezpieczeństwa, a także szansę na osiągnięcie większej stabilizacji psychicznej.

KĄCIK BAZALNY

- Jest miejscem uniwersalnym, zdecydowanie mniej prywatnym, przeznaczonym dla wszystkich. To przestrzeń chwilowego wypoczynku. Znajdują się w nim łańcuchy, dzwonki, kulki, sakwy, ręczniki, poduszki i inne przedmioty wykorzystywane w pracy bazalnej.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

opracowała:
mgr Aleksandra Balcerak